

Gönderim Tarihi: 26.01.2017 Kabul Tarihi: 02.03.2017

BİR SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMASI OLARAK İSTANBUL ESENLER BELEDİYESİ GENÇLİK MERKEZİ ÖRNEĞİ¹

Halim BAŞ*
Başak Işıl ÇETİN**

ISTANBUL ESENLER MUNICIPALITY YOUTH CENTER CASE AS A SOCIAL MUNICIPALITY PRACTICE

Öz

Özellikle 1970'lerin ortalarından itibaren hızlanan ekonomik hareketlilik, kamu hizmetlerine yönelik merkezci anlayışın ve nitelik değişiminin başlangıcı olmuştur. Söz konusu dönemde yaşanan krizler, piyasa hacmini daraltmış ve kamu hizmetlerinde bütçe kısıtlamasına yol açmıştır. Süregelen hareketlilik, hâlihazırda iktisadi, sosyal ve siyasal boyutlarıyla bir değişim ve dönüşümü de beraberinde getirmiştir. Küresel hareketliliğin sosyal alandaki yansımaları gün geçtikçe daha belirgin olmaktadır. Bu yansılardan biri olarak yerel yönetimler bağlamında sosyal belediyeçilik uygulamaları kent yaşamında önemli yer tutmaktadır. Bu süreçte değişen ve farklılaşan ihtiyaçlarla beraber, beklentiler insanları yaşamın merkezine alan yaklaşımlara yönelmektedir. İnsanı yaşamın merkezine alan hizmetlerin sosyal belediyeçilik anlayışı ile uygulanması, toplum yaşamındaki her kesime özel politika geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu çalışmada, söz konusu kesimlerden gençliğe yönelik olarak sağlanan yerel hizmet uygulamaları Esenler Gençlik Merkezi ölçeğinde incelenmiştir. Araştırma, nitel veri tekniklerinden katılımlı gözlem, mülakat ve odak grup görüşmeleriyle yürütülmüş ve sonuçları beş ana tema çerçevesinde değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarının, gençlere yönelik hizmet veren yerel yönetim kurumlarına örnek olması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Belediyeçilik, Yerel Yönetim, Gençlik, Gençlik Merkezi, Esenler Belediyesi.

Abstract

¹Bu çalışma, Halim Baş'ın Yrd. Doç. Dr. Başak Işıl Çetin danışmanlığında 2016 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Çalışma Ekonomisi Bilim Dalı'nda başarıyla savunduğu "Yerel Yönetimlerin Gençlere Yönelik Hizmetleri: İstanbul Esenler Gençlik Merkezi Örneği" adlı Yüksek Lisans tez çalışması çerçevesinde hazırlanmıştır.

*Öğr. Gör., İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu, e-posta: halimbass@hotmail.com.tr.

**Sorumlu Yazar, Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, e-posta: basakisilcetin@gmail.com.

Economic activity gained momentum especially from the middle of the 1970s. That was a start point of the centralist understanding and changing nature devoted to public utilities. The crises in this period resulted with the market size reduce and budget restrictions in the public utilities. Continual activity brought some changes and transformations in terms of economic, social and political dimensions. The reflections of global activity on the social area are being more obvious day after day. As one of these reflections in the context of local government, social municipality practices keep an important ground in the urban life. Expectations head towards to the approaches, which take people to the center of life with the needs, which changes and differs by this process. Implementation of the services, which take people to the center of life, by social municipality approach; requires generating special policies for each parts of the society. In this study, local services intended for the youth people as a part of society, have investigated for the scale of Esenler Youth Center. In this research, participant observation, interview, and focus group interview have used as a type of qualitative data techniques. The results of this study have evaluated within the framework of five main themes. By this research, it has aimed to submit a pattern for the local government institutions, which serve for the youth.

Keywords: Social Municipality, Local Government, Youth, Youth Center, Esenler Municipality.

1. Giriş

Küreselleşme ile birlikte değişen örüntülerden bir tanesi de kamu hizmeti anlayışında yaşanan nitelik ve anlayış değişimidir. Özellikle 1980 sonrası merkezi yönetimin kendi payına düşen sorumluluğu yerine getirmede yaşadığı sıkıntılar bu hizmetlerin, diğer bir yönetim şekli olan yerel yönetimlere devrini zaruri kılmıştır. Bu bağlamda, sosyal devlet anlayışının karşılığı olan sosyal politikanın ayrılmaz bir parçasını yerel sosyal politikalar ve belediyeler oluşturmaktadır.

Klasik belediyeçilik anlayışının ötesine geçmeyi amaçlayan sosyal belediyeçilik, yetersizliğine dair birtakım yorumlara maruz kalsa da esasen genç bir nüfusa sahip olan Türkiye bağlamında oldukça ciddi bir atılım potansiyelini bünyesinde barındırmaktadır. Bu bağlamda sosyal belediyeçiliğin muhatap alabildiği alanlardan biri olarak gençlik; sosyolojik, tarihsel, psikolojik, biyolojik, ailevi ve eğitim sorunlarıyla karşımızda durmaktadır. Keza, Türkiye'nin hem en büyük potansiyellerinden hem de en büyük sorunlarından birinin "gençlik" olduğu; siyasetçiler, eğitimciler, sosyal pedagoglar ve bu alanda belli bir projeksiyona sahip uzmanlar tarafından ifade edilmektedir.

Nitekim bu çalışmada, sosyal belediyeçilik kapsamında gerçekleştirilen gençlere yönelik faaliyetler, Esenler Belediyesi Gençlik Merkezi (ESGEM) ölçeğinde incelenecektir. Bu bağlamda, öncelikle sosyal

politikanın küreselleşme sürecinde uğradığı değişim, yerel yönetimlerin gençlik boyutu, gençlik merkezleri, ESGEM'in mekânsal bağlamdaki ve mekândan bağımsız sürdürülen faaliyetleri incelenecektir. Daha sonra ESGEM'de üç aylık gözlem süresi boyunca gerçekleştirilen araştırmanın verileri aktarılarak yorumlanacaktır.

Araştırma, sosyal nitelikli bir çalışma olması sebebiyle; araştırmanın betimleme, açıklama, anlama, anlamlandırma ve yönlendirme gibi boyutları söz konusudur. Betimleme boyutu çalışmada katılımlı gözlemin temsili ögesine karşılık gelmekte, açıklama, anlama, anlamlandırma ve yönlendirme boyutları ise, görüşmelerden ve mülakatlardan elde edilen verilerin analiz sürecindeki aşamalarına karşılık gelmektedir (Taşçı 2012: 4-5). Sosyolojik düzlemde yoğun nüfuslu bir yerleşim yeri olan Esenler Belediyesi'nin eğitim fonksiyonlarını da içeren bir projesi olarak "Mihmandar Gençlik Projesi" ile yürütülen gençlik hizmet ve faaliyetleri katılımlı gözlem yöntemi, odak grup görüşmeleri ve derinlemesine mülakat yöntemi takip edilerek analiz edilecektir. Tamamlayıcılık açısından yarı yapılandırılmış mülakat formu yöneltilmiştir. Böylelikle çalışmanın hizmeti sağlayan yönetim aygıtının bir hizmet muhasebesi olabileceği düşünülmüştür.

2. Yerel Yönetimlerin Artan Önemi ve Sosyal Belediyecilik

2.1. Sosyal Politikada Dönüşüm ve Yerel Yönetimlerin Artan Önemi

Sosyal devlet anlayışının teorik ve uygulamalı karşılığı olan sosyal politikanın ayrılmaz bir parçasını yerel sosyal politika ve belediyeler oluşturmaktadır. Sosyal politikaların uygulanma amacı, toplumsal düzenin korunması ve toplumsal barışın devamıdır. Bu sebeple, ihtiyaç duyan birey, grup ve kesimlere destek verilmemesi durumunda toplumsal yaşamla bütünleşemeyen suç ve şiddet eğilimi yüksek bir kitlenin varlığı kaçınılmazdır. Bu bağlamda, liberal ekonomi anlayışına rağmen devletlerin ilk sosyal politika uygulamaları; Sanayi Devrimi'nden sonraki süreçte işçi hareketlerinin, grevlerin, gösterilerin sanayileşmiş ülkelerde mevcut düzeni sarsacak düzeye erişmesine tekabül etmektedir. Bu anlamda sosyal politika; sosyal adalet, sosyal gelişme, sosyal denge ve sosyal bütünleşme amaçlarını içermektedir (Ersöz 2011: 50-53).

Sosyal politikanın amacının "maddi refah" olduğu yönündeki kanaatin arka planında ekonomik ve politik bir zemin mevcuttur. Sosyal politikanın amaç önceliğinde ilk sırayı "maddi refah"ın tutması tabii olsa da, insanların "psiko-sosyal ve inanç" refahı boyutu da düşünüldüğünde, yalnızca maddi refahın değil manevi refahın da dikkate alınması gerektiği (Taşçı 2012:

219, 232-233) görülmektedir. Bu kıyasın benzerini geleneksel belediyecilik ve sosyal belediyecilik anlayışları arasında da yapmak mümkündür.

Sosyal politikadaki dönüşümün yerel yönetimlere etkisine baktığımızda, 1970'li yıllarda meydana gelen petrol krizleri ve finans krizleri, iktisadi politikaların değişime uğramasına sebep olmuş ve yerel yönetimler de fonksiyonel olarak bu dönüşümden nasibini almıştır (Ersöz 2000: 140). Özellikle 1980'lerden sonraki süreçte merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasındaki ilişki farklı bir hâl almıştır. Alınacak her kararın merkezi yönetim tarafından verilmesinin mümkün olmadığı, merkezin yerelin sorunlarını anlama ve çözme noktasında bir zaafı olduğu bu sebeple yerinden yönetimin etkinlik açısından katkı sunma çabasının somut bir göstergesi olduğu savunulmuştur (Aysan 2013: 22-23). Ayrıca, merkezi aktörün uygulayıcı vasfını yerine getirmesinde yaşanan güçlükler, yerel nitelikli hizmetlere devri zorunlu kılmıştır. Bu noktada çağdaş yerel yönetim anlayışı sosyal nitelikli politikalarla sosyal politikaların bıraktığı boşlukları doldurma görevini yüklenmiştir. Liberal iktisadi anlayışın bir getirisi olarak devletin sosyal ve ekonomik hayattaki etkinliğinin azalması bir bakıma yerel yönetimler eliyle yürütülen sosyal politikaları daha da kıymetlendirmiştir (Çelik 2013: 43).

Kapitalist ekonominin içine giren yabancı bir unsur, diğer bir ifade ile, bir nevi truva atı olan sosyal politika (Esping-Andersen 1990: 11), refah devleti ve sosyal hizmetleri odağına alarak, genel anlamda sosyal refah düşüncesinin toplum ve politikalarla olan ilişkisini incelemektedir (Vargas-Hernandez, Noruzi ve Irani 2011: 287). Bu boyutuyla sosyal politikanın yerel yönetim düzeyindeki kollarından biri de belediyelerdir.

Sosyal politikanın bir uygulama alanı ve ayrılmaz parçası olarak sosyal hizmet, kişilerin, ülke koşullarıyla bağlantılı olarak insan onuruna yaraşır bir yaşam sürecektir ve sosyo-ekonomik sorunların çözümüne katkı sağlayacak tüm hizmetleri bünyesinde barındırmaktadır (Çelik 2014: 7). Bu bağlamda, Türkiye'de sosyal hizmetlerin dört ayrı kanaldan icra edilmekte olduğunu ifade etmek gerekir. Bunlar; merkezi yönetim tarafından sunulan sosyal hizmetler, yerel yönetimlerin sunduğu sosyal hizmetler, sivil toplum kuruluşları tarafından gerçekleştirilen sosyal hizmetler ve özel sektör eliyle yürütülen sosyal hizmetlerdir. Bu kanallardan yerel yönetimler; belediyeler, il özel idareleri ve köy idareleri olarak ayrılrsa da bu alandaki hizmetler daha çok belediyeler eliyle sağlanmaktadır (Genç 2015: 2; Kesgin 2012: 129). Belediye kelimesinin kökenine inildiğinde Arapça'daki karşılığı ile bir insan topluluğunun yerleşme amacıyla oturduğu yer şeklinde kullanıldığı görülmektedir.

Kelimeye tekabül eden esas anlam ise beldeye ilişkin kuruluş veya yönetimdir (Kaya 2003: 57). Belediyeler, il özel idareleri gibi tüzel kişiliği Anayasa'da tanımlanmış mahalli idare teşkilatıdır (Atasoy 1992: 107).

Yerel yönetimlerin kendisine belirlenen coğrafi alanın dışına taşan bir etki gücüne erişmesi, (Kesgin 2012: 172) belediye kurumunun yasal çerçevede belirlenen alt yapı ve üst yapı hizmetlerinin ötesinde sosyal alanları da kapsayacak fonksiyon ve uygulamalarında değişimi kaçınılmaz kılmıştır. Bir bakıma belediyelerin hizmet alanlarının 5393 ve 5216 sayılı kanunlarda ifade edilen yol, su, park, temizlik gibi temel kentsel altyapı ve teknik hizmetlerin ötesinde sosyal, kültürel, ekonomik, eğitsel alanlarda yerel halkın müşterek ihtiyaçlarına cevap verecek bir görev yüklenmesi beklenmektedir (Çelik 2013: 60).

2.2. Sosyal Belediyecilik

Belediyelerin etkin sosyal değişime yönelik uygulamalarının merkezi yönetimin bıraktığı boşluk dolayısıyla arttığı görülmektedir. Yetkilerin yerel yönetimlere devriyle beraber belediyeler yerelle ilgili sorunlara karşı daha aktif politikalar üretmeye başlamışlardır. Bu politikalardan biri de sosyal belediyeciliktir (Kesgin 2008: 55).

Sosyal belediyecilik, sunduğu sosyal nitelikli mal ve hizmetlerle muhataplarına daha iyi bir yaşam standardı sağlamayı hedefleyen ve onların bütçesine sosyal adaleti sağlayıcı biçimde katkı yapan belediyeciliği ifade etmektedir (Pektaş 2010: 5). Sosyal belediyecilikle belediyeler bir yandan yerel kalkınma, istihdamı artırma ve işsizlik politikalarıyla işsizliği bertaraf etmeyi amaçlarken; diğer yandan da sağlık, eğitim ve sosyal yardım vb. konularda oldukça etkin bir rol üstlenmektedir (Kesgin 2008: 55).

Sosyal belediyecilik uygulamalarının kurumsallaşmaya ve yaygınlaşmaya başlaması 1970'li yıllarla birlikte gerçekleşmiş, 1990'larla birlikte ise ivme kazanmıştır. Esasen sosyal belediyecilik alanında yürütülen hizmetler, standart belediye yönetimlerinin de zorunlu görevleri arasında yer almaktadır. Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir ve ilçe belediyelerine sosyal belediyecilik bağlamında verilen görevler (Pektaş 2010: 12-13);

“sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu

hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak” (5216/md.7), “özürlülerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere özürlü merkezleri oluşturmak” (5216/md.18)tır.

Bir bakıma yerel yönetimlerin sosyal hizmet ihtiyacı, faaliyetlerin müracaatçı kesimin bulunduğu ortam ve mekânda yürütülmesine dönük bir yaklaşımdan kaynaklanmaktadır. Bu doğrultuda yereldeki hizmetler Sosyal belediyeçilik anlayışı uyarınca uygulanmaktadır. Sosyal hizmetler boyutuyla sosyal belediyeçiliğin işlevleri şu şekilde sıralanabilir; sosyalleştirme, sosyal kontrol, rehabilitasyon, sosyal müdahale, sosyal danışmanlık ve rehberlik, sosyal yardım ile pedagojik ve kültürel hizmetler (Genç 2015: 2).

Bu çerçevede sosyal bir belediyenin ilk etapta yapması gereken iş; belediye sınırları içerisindeki sosyal doku haritasının çıkartılmasıdır. Sosyal belediye; sınırları içerisinde yaşayan halkın gelir durumu, kültürel yapısı, eğitimi, yaşı, cinsiyeti gibi bilgileri; muhtelif bilgi toplama ve araştırma teknikleri ile temin etmelidir. Böylelikle, kimin, nerede, neye, ne kadar ihtiyaç duyduğu hususunda ve hizmet sunumunda verimlilik, etkinlik ve adalet gibi değerler ön plana çıkabilecektir. Yardıma muhtaç olanlara yardım etmenin yanı sıra onları yardıma muhtaç olmaktan çıkarmayı da hedefleyen sosyal belediyeçilik, sosyal sorunlar ortaya çıkmadan önleyici tedbirler almak amacını da bünyesinde barındırmaktadır. Birçok eksik yanlarına rağmen sosyal belediyeçilik dar bir anlamda algılanan sosyal belediyeçilik anlayışına (Öztürk ve Gül 2012: 385) sıkışıp kalmamak önem arz etmektedir. Bu dar anlayıştan sıyrılmanın mümkün olduğu alanlardan biri ve muhatap alınan kitlenin niteliği bakımından belki de en dinamiği ise gençlik merkezleridir.

3. Gençlik Merkezleri

Gençlik merkezleri; Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri'ne bağlı olarak, gençlerin sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler çerçevesinde serbest zamanlarını değerlendirmelerine olanak tanıyan ve onlara gerekli ortamı tesis eden kültürel kurumlar olarak nitelendirilmektedir (MEB 2011: 4). Gençlik merkezleri faaliyetleri 2004 yılına kadar halk oyunları yarışmalarının serüveni olarak özetlenebilir. 2004 yılından sonra sanatsal ve eğitsel kurslar, yurtiçi hareketlilik ve değişim programları, AB projeleri, çeşitli yarışma ve turnuvalar, çeşitli sosyal sorumluluk faaliyetleri yeni bir formda ortaya çıktığının bir nevi işaretidir. Bakanlığın kurulması ise faaliyetlerin niteliklerini ve çeşitliliğini değişim ve dönüşüme uğratmıştır (Temur 2014: 94).

Türkiye’de maddi imkânı kısıtlı olan gençlerin aile hayatı dışındaki sosyalleşme olanakları, “kamusal alan”da var olabilmeleri noktasında gençlik merkezleri önemli bir imkân olarak karşımıza çıkmaktadır. Gençlerin toplumsal katılımını ve aktif olmalarını sağlamaya yönelik olarak gençlik merkezleri, gençlerin özerkliğini destekleyici ve sosyal dışlanmayı bertaraf edici bir rol üstlenebilmektedir. Bunun da ötesinde, bu sayede sağlanan özgüven gençlerin kendileri ve içinde yaşadıkları toplum hakkında karar verici merci olmalarının önünü açabilecek ve kendilerini daha açık bir şekilde ifade etmelerine imkân sağlayabilecektir (Yentürk, Kurtaran ve Nemutlu 2008: 30-31).

Bu merkezler sanat, bilim, spor, karikatür ve el sanatları gibi çeşitli dallarda gençlerin bilgi ve beceri düzeylerini arttıracak organizasyonlar ile gençleri ödüllendirmek suretiyle özgüven aşılamaktadır. İlaveten, konferans, panel, sempozyum, yarışma ve çeşitli aktivitelerle gençlere zararlı alışkanlıklar konusunda farkındalık oluşturmaktadır. Gençlik merkezlerinin işlevlerinin arttırılması ve daha çok sayıda gence ulaşmaya yönelik atılan adımların meyveleri toplanmaya başlanmıştır. Nitekim 2002 yılında gençlik merkezleri sayısı; 81’i il merkezi ve 30’u ilçe merkezi olmak üzere 111 olarak kayıtlara geçmiştir (MEB 2011: 4). Bu sayı 2016 yılı sonu itibariyle 228’e yükselmiş olup erkek üye sayısı 717.468 ve kadın üye ise 753.168 olarak gerçekleşmiştir (GSB 2016, <http://genclikmerkezi.gsb.gov.tr/Site/Anasayfa.aspx>, 3 Kasım 2016’da erişildi.)

Gençlik merkezinin amaçları şu şekilde sıralanmaktadır (Gençlik Merkezleri Yönetmeliği, 2003):

- *Gençlerin Atatürk ilkeleri doğrultusunda, ülkesine ve milletine yararlı, araştırmacı, yaratıcı, birleştirici, yetenekleri geliştirmek ve toplumsal yaşama gönüllü olarak katılmalarını sağlamak,*
- *Gençlerin serbest zamanlarını ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda değerlendirilmelerini sağlamak, onları sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönlendirmek,*
- *Diğer illerdeki gençlik merkezleri üyeleri ile birlikte projeler üreterek bu projeler aracılığı ile gençler arasında değişim programları yapılmasını sağlamak,*
- *Yurt dışı gençlik kuruluşları ile uluslararası değişim programları gerçekleştirmek,*

- *Gençlerin sosyal kişiliklerin gelişmesine katkıda bulunarak, topluma uyumlu olmalarını sağlamak,*
- *Sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerle gençlerin ruh ve beden sağlıklarını korumak, ulusal ve birlik duygularını güçlendirmek,*
- *Gençlerin kültürel ve psiko-sosyal ihtiyaçlarını karşılayarak, bireysel ve toplumsal ilişkilerinde sağlıklı ve dengeli kişilik geliştirmelerine katkıda bulunmak ve onları zararlı alışkanlıklardan korumak,*
- *İlgi ve yetenekleri doğrultusunda bilgi ve becerilerini artırmak,*
- *İl düzeyinde yapılacak olan gençlik organizasyonlarında diğer gençlik kuruluşları ile koordinasyonu gerçekleştirmek.*

Gençlik merkezlerinin öne çıkan gençlik faaliyetleri ise; kurslar, seminerler, akademik faaliyetler, değerler eğitimi, bilgisayar eğitimleri, proje eğitimleri, ziyaretler, kötü alışkanlıklarla mücadele, gönüllük kampanyaları şeklinde sıralanabilir (Temur 2014: 95-96).

4. Esenler Belediyesi Gençlik Merkezi'ne Yönelik Bir Araştırma

4.1. Esenler Belediyesi'nin Gençlik Merkezi Faaliyetleri

Çalışmanın bu kısmında, İstanbul ESGEM'in faaliyetlerine düzenli olarak katılan gençlerin, sosyal beceri düzeyleri ve aldıkları eğitimler belirlenmeye çalışılacaktır. Bu noktada nihai yararlanıcılar aynı zamanda gençlerin aileleri başta olmak üzere çevreleri de olduğundan, gençlerin etrafında kümelenedikleri değerler sistemi de konumuz kapsamındadır. Değinilmesi gereken bir başka nokta da neden "Esenler" sorusunun yanıtıdır. Bu bağlamda, özellikle kentsel dönüşüm projeleriyle çehre değiştirme çabasında olan söz konusu yerleşim yeri, kamu kurum ve kuruluşlarıyla da sosyal bir ihya hamlesi planlamaktadır. Özellikle nüfusun önemli bir kısmını oluşturan genç kesim, planlamaların içerisinde merkezi önemde gösterilmektedir.

Bu bağlamda çalışmada, Türkiye'de yerel yönetimlerin en aktif birimleri olan ilçe belediyelerinden Esenler Belediyesi'nin 2015-2016 faaliyet yılında gençlik merkezlerinde yürütmekte olduğu faaliyetlerin hedef kitle üzerindeki katkılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın söz konusu faaliyet yılıyla sınırlı olması, gençlik merkezinin gençlik hizmetleri sunumunda yeni sayılabilecek faaliyet başlangıcına dayanmaktadır.

Araştırmamızın örneklemini oluşturan ESGEM'in gençlik hizmetlerini yürüttüğü faaliyetlerin çatı adı, Mihmandar Gençlik Projesi'dir. Proje değişen ihtiyaç ve talepler doğrultusunda gelişimini sürdürmekte ve içeriğini belli aralıklarla güncellemektedir. Bu proje kapsamında; Mihmandar Sohbet Halkaları, Mihmandar Kampları, Erdemli Genç Seminerleri, Esen akademi, ESEV (Esenler Sanat Evi) faaliyetleri, 1915 Çanakkale Gönüllüleri, Bir Kitap Bir Dünya, Gençlik Ağabeyleri/Ablaları, Mihmandar Kültür Organizasyonları, Cami Buluşmaları, Sohbetbüs, Gençlik Radyosu gibi kimisi aktif kimisi plan proje aşamasında olan mekâna bağlı veya mekândan bağımsız çeşitli faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

Projenin hedef grubunu; ilçe sınırları içerisinde eğitimlerine devam eden 65.000 ilköğretim ve ortaokul, 20.000 lise, 40.000 üniversiteli, 10.000 sporcu, yaklaşık 10.000 çalışan ve vaktinin neredeyse tamamını sokakta geçiren 7.000 genç oluşturmaktadır. Bu noktada nihai yararlanıcı hedefi yaklaşık 150.000 kişi olarak tayin edilmiştir. Bu hesap yapılırken içerisine gençlerin başta aileleri olmak üzere çevreleri de dâhil edilmiştir.

ESGEM'in kuruluş felsefesini oluşturan gerekçelendirmenin şu şekilde ifade edilmektedir;

“Yozlaşmaya yüz tutmuş, gelenek ve ananelerini unutmuş, kültürel mirastan mahrum, sosyal etkinlik ve bireysel yetkinliğini yitirmiş, bilgisayar ve telefon müptelası olmuş, madde bağımlılığı ve suiistimalin tuzağına düşmüş, üniversite kazanma ve okuma ümidini kaybetmiş her an tehlikeyle karşı karşıya kalan gençliğin; yeniden kültürel mirasına sahip çıkacak, özüne dönecek, ümidi ve cesareti kuşanacak, milli ve manevi dinamiklerini tanıyacak, erdemi kendine ulaşılması gereken bir hedef olarak görececek, gençlik yetiştirmek..”

Esenler Belediyesi'nin düzenlediği “Aile, Eğitim ve Gençlik Çalıştayı”nın gençlikle ilgili sonuçları ise şu şekildedir:

- Gençlik merkezlerinin yaygınlaştırılıp içeriğinin gözden geçirilmesi,
- Gençlerin aileleriyle birlikte sosyal aktivite yapabileceği hareket sahalarının inşa edilmesi,
- Eğitim sürecinden kopan gençlere okul dışında mesleki eğitim sağlanmasına yönelik projeler üretmek,
- Gençleri sokaktan koparmak için kültürel, sanatsal ve sportif çalışmalara ağırlık verilmesi,

Kültür turları, gençlik buluşmaları; söyleşi, seminer ve sohbetler, üniversite gezileri, özel programlar, esen akademi, yaz etkinlikleri, ağabeyim/ablam projesi, selatin cami sohbetleri, kır kahvaltuları, değerlerimi yaşıyorum projesi, müsabaka ve özel yarışmalar, izci kampı, kulüp ve atölyeler yapılmaktadır. Ayrıca söyleşi, seminer ve sohbetler kapsamında; değerli genç okumaları, bölüm ve meslek tanıtım seminerleri, Mihmandar sohbet halkaları, erdemli genç seminerleri, engelsiz iletişim seminerleri, divan sohbetleri, marifet dersleri, gençlerle baş başa, tarih üzerine, düşünce teatisi, manevi motivasyon dersleri yer almaktadır. Kulüp ve atölyeler kapsamında ise erdemli genç kulüpleri; iyilik kulübü, edebiyat kulübü, düşünce ve fikir kulübü, koordinasyon kulübü yer almaktadır. Diğer kulüp ve atölyeler ise; akademi dil bilimleri, değerler eğitimi kulübü, rehberlik ve danışmanlık kulübü, düşünce ve fikir kulübü, bad-ı saba müzik kulübü, elvan-ı saba güzel sanatlar kulübü, ETİK (Esenler Tiyatro Kulübü), sinema ve medya Kulübü, sivil dayanışma kulübü, gezi ve kültürel organizasyonlar kulübü, gençlik kampları ve izcilik kulübü, sağlıklı yaşam ve spor kulübü, bağımlılığa karşı mücadele kulübü, engellilerle dayanışma kulübüdür. Değerlerimi yaşıyorum projesi çerçevesinde ise; hastane, kabir, huzur evi, camii, külliye ve yaşayan değerli şahsiyetlerin ziyaretleri yer almaktadır. Kulüp organizasyonlarının bir kısmının henüz planlama aşamasında olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Ayrıca öğrencilere tevdi edilen kulüp kurma ve organize etme sorumluluğuyla gençlik katılımının aktif hale getirilmesi amaçlanmaktadır (Esenler Belediyesi Mihmandar Projesi Tanıtım Kitapçığı 2016).

Gençlik Merkezi bağlamında incelenen faaliyetlerin bir kısmı mekâna bağlı olarak yapılan faaliyetler, bir kısmı ise mekândan bağımsız olarak gerçekleştirilen faaliyetlerdir.

4.2. Esenler Belediyesi Gençlik Merkezi Üzerine Bir Araştırma

4.2.1. Literatür Taraması

Konu bağlamında literatür taraması yapıldığında, gençlik merkezi ekseninde ele alınan çalışmaların sayıca az olduğu fark edilmiştir. Dolayısıyla bu çalışmanın literatüre gençlik merkezleri ve faaliyetlerinin değerlendirilmesi hususunda katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalara değinmek, alana yapılmış akademik katkıları görmek açısından önem arz etmektedir.

Örteş tarafından yapılan “Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine Bağlı Gençlik Merkezlerinin 15-26 Yaş Arasındaki Gençler Tarafından Bilinirlik Düzeyi (Kocaeli İli Uygulaması)” adlı çalışmada (2010) gençlerin serbest zaman verimlilik düzeylerinin bilinirliğine yönelik bir yöntem uygulanmıştır.

Çalışma yalnızca spor ve boş zaman etkinliklerine indirgenmiş olup oldukça dar bir kapsamda ele alınmıştır.

Bir diğer çalışma ise, Bilgen'in (2014) "Gençlik Merkezinde Yürütülen Kurslara Katılan Gençlerin İletişim becerisi ve Sosyal Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Ankara İli Yenimahalle Örneği)" başlıklı çalışmasıdır. Bu çalışmada gençlerin toplumun bir ferdi olarak sosyal davranış ve becerilerinin başlıca sosyal sorunlarla mücadelede başa çıkma yöntemi olma durumu irdelenmiştir.

Bir diğer çalışma, Barata'nın (2015) Elazığ ili ölçeğinde Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri'ne bağlı gençlik merkezlerinin 15-29 yaş arasındaki gençler tarafından bilinirlik düzeyi üzerine gerçekleştirdiği çalışmasıdır. Araştırma sonucunda gençlik merkezleri, gençlerin yoğun olarak zamanlarını geçirdiği yerlere alternatif bir mekân olarak tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu çalışmanın sonuçlarıyla ortak bir noktaya sahiptir.

Son olarak Yaman'ın, (2013) Esenler ölçeğinde "Apaçi Gençlik Gençlerin Toplumsal Davranış ve Yönelimleri: İstanbul'da "Apaçi" Altkültür Grupları Üzerine Nitel Bir Araştırma" adlı çalışmasının alandaki öncülüğünü vurgulamak yerinde olacaktır.

4.2.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; sosyal belediyecilik bağlamında yerel yönetimlerin gençlere yönelik hizmetlerini ESGEM ölçeğinde incelemek amacıyla nitelikli ve kapsayıcı bir çalışma gerçekleştirmektir.

Bu bağlamda, literatüre yenilik katabilmek amacıyla ESGEM'e bir eğitim öğretim yılı boyunca düzenli katılan gençlerle görüşülmüş ve faaliyetler izlenmiştir. Gençlerin takviye ders, sportif ve kültürel faaliyetler ve manevi eğitim faaliyetleriyle ne şekilde etkileşim içinde oldukları; okul, aile ve gençlik merkezi ilişkilerinin detaylandırılmasıyla ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın yapıldığı İstanbul'un Esenler ilçesi, özellikle kentsel dönüşüm projeleriyle çehre değiştirme çabası içerisinde olan bir ilçedir. Bu değişim ve dönüşüm bağlamında sosyal bir ihya hamlesi planlayan Belediye'de ilçe nüfusunun önemli bir kısmını oluşturan genç kesim, planlamaların içerisinde merkezi bir öneme sahiptir.

Araştırmaya katılanların demografik özelliklerine bakıldığında; araştırmanın ESGEM'de yürütüldüğü düşünüldüğünde; araştırmaya

katılanları da 14 - 18 yaş arası Meslek Lisesi ve İmam Hatip Lisesi Öğrencisi, kız ve erkek bekar gençler oluşturmuştur.

4.2.3. Yöntem ve Verilerin Toplanması

Bütünü ifade etme açısından araştırmanın evreni Türkiye’de yerel yönetimler eliyle yürütülen gençlik faaliyetleri olarak kabul edilmektedir. Örneklem ise ESGEM ile sınırlı tutulmuştur. Araştırma, Mart 2016 ile Haziran 2016 döneminde 3 aylık bir zaman dilimi içerisinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada yöntem olarak nitel araştırma yöntemi ve gözleme dayalı olarak gerçekleştirilen betimsel bir metot takip edilmiştir. Araştırma yapılan grubun, mekânsal bağlamdaki konumundan ötürü “derinlemesine mülakat”, “katılımlı gözlem” ve “odak grup” teknikleri takip edilmiştir. Derinlemesine mülakatlarda ise yalnızca yarı yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda temel teknik odak grup çalışması olmuştur. Bu teknik, görüşülen kişilerin belli bir konudaki görüşlerini açıklamaya fırsat tanıyan ve grup içinde tartışma ortamının tesis edilmesine zemin oluşturan bir tekniktir ve bu tekniğin gerçekleştirdiğimiz araştırmada katılımlı gözlem kapsamında elde edilen doğal verilerle tamamlayıcı bir bütünlük oluşturacağı düşünülmüştür.

Bu çalışma, nitel bir araştırma içerdiğinden birtakım sınırlılıkları beraberinde getirmektedir. Bu sınırlılıklar ise; 2015-2016 faaliyet yılında ESGEM’de yürütülen çalışmalar kapsamında, örnekleme alınan ve faaliyetlere düzenli devam eden gençlerle ve onlara yöneltilen sorular çerçevesindedir.

Araştırma kapsamındaki ağırlıklı veri tekniği olan odak grup çalışması grup üyeleri 5 ila 6 arasında değişen 8 farklı grupta toplamda kırk yedi (47) kişi ile yürütülmüştür. Odak grup görüşmelerinin dördü (4) erkek grubu ve dördü (4) kız grubu olmak üzere tanzim edilmiştir. Bu görüşmelerden erkekler adına biri meslek liseli 12. sınıf öğrencileriyle diğer odak grup görüşmelerinin tümü imam-hatip liseli öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Diğer lise profilinde gençlerin odak grup yapacak yeterli sayıda birey olmamasından dolayı görüşmeler yapılamamıştır. Görüşmeler tek bir formatta yapılmamış belli bir zaman dilimi içerisinde bire bir sohbetler gerçekleştirilmiş ve ağırlıkta da bir görüşme formu oluşturularak açık uçlu sorular vasıtasıyla derinlemesine mülakatlar gerçekleştirilmiştir.

Derinlemesine mülakatlarda standartlaştırılmış forma çoğunlukla sadık kalarak ve görüşülen bireyin hiyerarşik konumuna göre sorular artmış veya sabit kalmıştır. Mülakat formlarında yarı yapılandırılmış mülakat soru

soruları sekiz-on (8-10) arasında derinlemesine mülakatta ise doğal seyre göre dört-sekiz (4-8) arasında değişkenlik göstermiştir. Bu kapsamda öğrencilerle yapılan formların dışında çalışan ve yöneticilere yönelik ayrı ayrı mülakat formu hazırlanmıştır. Uygulanan mülakat formları birkaç enformel sohbet ve yapılan katılımlı gözlemlerin katkısıyla şekillenmiş daha önce nitel çalışma yapmış tecrübeli öğretim elemanlarıyla istişare edilerek son şekli verilmiştir. Bunun yanında mülakat formlarında genelden özele giden bir soru şeması takip edilmeye çalışılmış olsa da mülakatların doğal seyrinin gidişata göre dışına çıktığı olunmuştur.

Odak grup görüşmeleri ve derinlemesine mülakat ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmış toplamda altı yüz (600) dakika kayıt tutulmuştur. Bu kayıtların yazılı olarak çözümlemesinden ise kırk üç (43) sayfa veri elde edilmiştir. Yaklaşık bir buçuk ay süren katılımlı gözlem neticesinde ise sekiz (8) sayfalık gözlem notu tutulmuştur. Bunun yanı sıra derinlemesine mülakat ve odak grup soruları hazırlanırken yaklaşık üç aylık bir araştırma gidip gelme ve enformel sohbetlerin neticesinde manzara daha da netleştirilmiştir.

Saha araştırması boyunca görüşülen kişilerin isimleri saklı tutulmuştur. Bunun yerine müstear isim kullanılması tercih edilmiştir.

4.2.4. Araştırmanın Bulguları

ESGEM’de yürütülen saha çalışmasından elde edilen bulguların tasnif edileceği bu bölümde, nitel veri tekniklerinden yararlanılarak oluşturulan beş farklı tema üzerinden değerlendirmeler yapılacaktır. Bu bağlamda temalar; “sosyal iletişimin hayat pratiği bağlamında ilgi, samimiyet ve kardeşlik”, “hayatın yok yerindeler: yoksul gençler ve mekânsızlık sorunu”, “ideal hizmet tasavvuru: vakıf gönüllü eğitimci profili”, “ailelerin artan güveni” ve “aileyi dönüştürücü etki bağlamında aile ile paylaşmanın öğrenilmesi”dir.

4.2.4.1. Sosyal İletişimin Hayat Pratiği Bağlamında İlgi, Samimiyet ve Kardeşlik

ESGEM’e devam eden gençlerle yapılan odak grup görüşmelerinde birtakım sorular yardımıyla faaliyetlerin etkinliği belirgin hale getirilmeye çalışılmıştır. Bu minval üzere gençlere: “Gençlik merkezine hangi kanalla ulaştınız ve sizi buraya çeken, bağlayan şey ne oldu?” şeklindeki soruya; gençlerin samimiyet, ilgi ve ağabeylik/ablalık ilişkisine dair cevapları bize durumu özetlemektedir.

-“Okulumuza eğitim için gelmişlerdi. Orda tanıştık. Oradan form aldık. Arkadaşlarım aldı ben de almıştım ama arkadaşlarım gitmişti. Bana dediler çok güzel yer sen de gel filan dediler. Dersler var dediler. Ben de onlarla birlikte alıştım. Geçen seneden beri devam ediyorum.

- Seni buraya bağlayan şey ne?

- “Bilal ağabey.” [12. Sınıf Erkekler, Odak Grup]

“Ben sonradan dâhil oldum. Arkadaşlarım önermişti fakat kayıtlar dolduğu için gelememiştim. Kayıtlardan bir kaç arkadaş eksilince geldim. En önemli faydası rahat ders çalışma imkânı sunuyorlar bize ders çalışırken okuldaki gibi sıkma gibi bir durumumuz yok. Aralarda falan eğlenebiliyoruz bu açıdan çok önemli yani psikolojik açıdan bir rahatlama var LYS, YGS hedefimizdi. Ağabey ve ablalarımız bize LYS, YGS’den sonra bize kardeşliği öğrettiler o açıdan benim için çok iyi oldu” [12. Sınıf Kızlar, Odak Grup]

“Biz de arkadaşlar vasıtasıyla gelmiştik sonra buranın ortamı bizi etkiledi gayet güzeldi ek dersler falan olacak dediler benim de buna ihtiyacım vardı onun için” [9. Sınıf Erkekler, Odak Grup]

Gençler, psikolojik yönden bir özümseme evresi geçirmektedir. Bu bakımdan, kendilerine olan yaklaşımları, duygu mekanizmalarında tartarak bir kanaate varmaktadır. Özellikle bu soruya vermiş oldukları yanıtlar içerisinde “bize kardeşliği öğretti”, gibi doğrudan insani ilişkileri merkeze alan bir yaklaşım, gençler nazarında hayati önem taşıdığı düşünülmektedir.

4.2.4.2. Hayatın Yok Yerindeler: Yoksul Gençler ve Mekânsızlık Sorunu

Gençlik merkezine devam eden gençlerin, ağırlıklı olarak alt gelir gruplarının bulunduğu bölgelerde ikamet ediyor olması, beraberinde birtakım dezavantajlar getirmektedir. Bu doğrultuda, gençlerin modern kent yaşamında “tutunma alanı” ihtiyacı belirmektedir. Araştırma kapsamında, görüşülen kişilerin sosyal yaşamda kendilerini konumlandırma ihtiyacı hissettikleri anlaşılmış, bu gençlerin topluma kazandırılması için “maddi refah” kaygısı taşımamanın en önemli geçer akçe olduğu kanaatine varılmıştır. Bu bağlamda, “ortamın size sağladığı

en önemli faydanın ne olduğunu?” sorgulamak adına gençler genel itibarıyla mekânın faydalı taraflarına dikkat çekmişlerdir.

“Yani mesela farklı farklı programlar oluyor biz o programlarda bazen sosyalleşme adına bazen de işte bilinçlendirme adına çok faydalı oluyor derslerde” [9. Sınıf Kızlar, Odak Grup]

Gençlerin burada “sosyalleşme” vurgusunu ön plana çıkarması, hayat pratiği ile bağlantılı olarak sosyal gelişimlerine katkıda bulunacak bir mekân arayışında olduklarının kanıtı niteliğindedir.

Diğer yandan gençlerin çevrelerinde homojen insan grupları ve akranlarıyla iletişim içinde oldukları saptanmıştır. Özellikle bunun yaşamları içerisinde monotonluk döngüsüne girdiği ve hep aynı iletişim tarzını kullandıkları fark edilmiştir. Ancak görüşülen kişilerin ifadelerinden hareketle, gençlik merkezi faaliyetlerine katılım sağlandıktan sonra iletişim tarzında bir çeşitlilik söz konusu olmuştur. Bu ifadelerin arka planında, girdikleri ortam dolayısıyla sosyal hayatta statü ve konum sahibi kimi insanlarla etkileşimin olumlu yanları yer almaktadır. Gençlerin ifadelerinde bu durum daha belirgin bir hal almaktadır.

“Giremeyeceğimiz bir ortama girdik mesela kaymakamın buraya gelmesi, onunla sohbet edebilmemiz, belediye başkanlarıyla oturup sohbet etmemiz, dertlerimizi dinlemesi, başkan yardımcılarının gelip bizi görmeleri, bize yardım etmeleri derdimizi dinlemeleri yani giremediğimiz ortamlara burada girdik” [12. Sınıf Erkekler, Odak Grup]

Bir başka vurgulanagelen husus ise, genel manada gençlik merkezi üzerinden değerlendirilerek mekân ve fiziksel donatı anlamında bariz bir mekân sıkıntısı çekildiği, gençlerin dilinden şu şekilde ifade edilmiştir.

“Geniş bir alanda olsaydı daha iyi olurdu çünkü sosyal faaliyetlerin uygulanabileceği bir yerde olsaydı daha iyi olurdu. Burada mesela çocukların canı sıkıldığı zaman dolduruyorlar oyun salonunu, diğer çocuklar da izlemek zorunda kalıyorlar.

O çocukların boş kalmaması lazım, onları da düşünmek lazım” [9. Sınıf Erkekler, Odak Grup]

Gençlerin ifadelerinden hareketle, mekân yönündeki talebin “tebdili mekân” ferahlığına ruhen erişim yönündedir. Buradan anlaşılıyor ki, kent yaşamındaki sıkışmışlık halinin ruhsal ve psikolojik etkilerinden arınmak

için bir arayış söz konusu olabilmektedir. Bu ise kent yöneticilerinin gündeminde yer tutacak önemli bir olgu olarak karşımızda durmaktadır.

“Bize özellikle gençlik merkezi adına iyi bir mekân gerekiyor. Bu mekân yetersiz. Sayın Başkan da bunu biliyor ve önümüzdeki günlerde de Esenler’de yapılacak yeni çalışmalarda gençlik merkezini farklı yerlere yönlendirecekler. Yani şimdi sanal medyanın ve görselin genci daha çok cezbediği bir ortamda gençlerimize hem milli hem manevi hem de çağın gereklerini ifade eden bir donanımda yeni bir projeksiyonla çalışma yapılması gerekiyor.” [Ahmet, Gençlik Merkezi Yöneticisi, 45]

Yoksul gençler veçhesinden bakıldığında yukarıda temsil edilen geniş ilişkiler ve normlar ağının örüntüsü olarak detaylandırılan gençlik merkezi, modern kent yaşamının öğüttüğü insan toplulukları içerisinde gençlerin hayata hazırlık yapabilecekleri bir tutunma alanı olarak işlev görebilmektedir. Bu bağlamda Şentürk’ün (2015: 173) ifade ettiği; kişilerin toplum yaşamına katılma yönündeki arzularının sosyal bir ifade biçimi olarak karşılık görmemesi durumu, mekânsal dışlanma olarak tezahür etmektedir. Söz konusu durum, bu çalışmadaki yoksul gençlerin mekânsızlık teması başlığı altında elde edilen bulguları destekler mahiyettedir.

4.2.4.3. İdeal Hizmet Tasavvuru: Vakıf Gönüllü Eğitimci Profili

Gençlik Merkezinde şahsiyet anlamında nirengi noktasında olan genç bireylere yapılan en büyük desteğin psikolojik destek olduğunu ifade etmek yanlış olmayacaktır. Bu doğrultuda gençlerin merkezle tanışma şekli ve devamlılığını sağlayan faktörün ne olduğuna ilişkin yöneltilen soruya verilen cevaplar bu savı doğrular niteliktedir.

“Bizimkisi işte arkadaşların anlattığı gibi böyle denk geldi. Orda işte çıktık. Bilal ağabey bizi karşıladı. Yeni mi geliyorsunuz. Bayağı sohbet ettik. Kayıt olduk falan. Gezirdi işte. Biz normalinde ders amaçlı geliyorduk. Okulda öğlenciydik sabahları zor bile kalkıyorduk. Burayı böyle dersi güzel hocası da falan iyiydi. Bilal ağabeyle de sohbeti samimiyeti filan bayağı iyiydi. Hani sabah kalkamayan biz sabahın köründe kalkıp hani hiç şey yapmadan geliyorduk koşa koşa. (Onun motivasyonu oldu). Normalde biz yazın çalışmaya falan kararlıydık. Buraya falan hep gelip gidiyorduk.” [12. Sınıf Erkekler, Odak Grup]

Özellikle 12. sınıf öğrencileri için Gençlik Merkezinin cezbedici noktası, üniversite arifesinde olmalarından dolayı YGS ve LYS'ye hazırlık derslerinin varlığıdır. Ancak ruhsal bakımdan oldukça yorucu olan bu sürecin onarıcı etkileri kendi deneyimleriyle samimiyet olmuştur.

“Geçen yazın da kamp başladıktan 3 hafta sonra benim haberim oldu. YGS dersleri başlayınca Bilal ağabeyle eskiden tanışıyoruz o dedi bana böyle böyle derslerimiz var başka bir yere gideceğine burada bizimle beraber ol diye. Ben öyle kabul ettim. Beni burada tutan şey samimi soğuk olmaması herkesin içinden geldiği davranması yapmacık olmaması.”
[12. Sınıf Erkekler, Odak Grup]

Mülakatlar esnasında bir insanın bakış açısını nasıl değiştirebileceği gençlerin söylemlerinde vücut bulmuştur.

“Bizim geleceğimizi Bilal ağabey gerçekten o kadar çok düşünüyor ki hani bizim için o kadar çok şey yapıyor ki hatta elinde olsa daha çok şeyler yapacak ama bunu kısıtlayan şeyler de var. Bilal ağabey Allah razı olsun ondan bizi iyi yerlere getirmeye çalışıyor. Dediği gibi biz dershaneye gitmek istiyorduk, gitmeyi düşünüyorduk, imkânımız vardı, hatta üçümüzün de. Bilal ağabey hani o kadar dershane aslında para için yapılan bir yerdir. Bilal ağabey bizim için burada hiçbir çıkarı olmadan bir şeyler yaptığı için biz burada kalmayı tercih ettik. Gerçekten çok da memnunuz dershanenin veremediği birçok şeyi ağabeylik olsun ablalık olsun bize verdiler. Hatta çoğu gencin de böyle yerlere ihtiyacı var böyle yerlerin çoğaltılması gerekiyor. Esenler gibi bir yerde özellikle Bilal ağabey gibi ağabeylerimizin elde tutulması gerekiyor. Burası çünkü burası gençlik merkeziyse ben burada duruyorsam Bilal ağabeye vefa borcundan dolayıdır yani.” [12. Sınıf Erkekler, Odak Grup]

Araştırma sürecinde görüşülen yöneticiler, ağırlıklı olarak “gönüllülük” esası üzerinde bir iş akış şemasının verimliliğine vurgu yapmışlardır. Bu bağlamda, ihtiyaç beklentiye dönüşmüş; daha açık bir ifadeyle vakıf gönüllü, diğerkâm, pedagojik formasyonu olan ve birtakım sportif özelliklere de sahip yetişmiş insan unsurunun gençlik çalışmalarında en çok ihtiyaç duyulan insan profili olduğu dile getirilmiştir. Kent yaşamında eğitimi olmak düşüncesini temellendiren yönetici, tarif ettiği insan unsurunun oldukça donanımlı olmasına rağmen, sayıca az olduğuna, ancak “tarihi dönüştüren” kişilerin de bu kişiler olduğuna dikkat çekmiştir.

“Vakıf gönüllü insan derken bir başkasını kendinden daha çok düşünen, bir başkasına yardımı bir ibadet gibi düşünen bunu hesabi değil hasbi olarak yapan para karşılığı yapan değil. Para karşılığı yapanlar belli bir işi belli bir mesai karşılığında yaparlar. Vakıf gönüllü insanın mesaisi yoktur. Gecenin her zamanı sıhhatin el verdiği her an yardıma muhtaç olan bir genci, bir insanı kendisi gibi inansın ya da inanmasın fark etmez. Elini uzatmayı bir ibadet değerinde gören insanların yaptığı iştir. [Ahmet, Gençlik Merkezi Yöneticisi, 45]

“Gönle, kalbe bir değmek lazım. Buraya değdikten sonra aileye de akrabaya da çevreye de yansıyor zaten. Mesela burada 5’te çıkmam gerekirken çıkamıyorum. Ama çıkmadığım için sıkıntı mı bence sıkıntı değil. Beni burada zorla kimse tutmuyor. Burada beni tutan gençlere yaptığım hizmeti severek yapıyorum. İşini severek yapmasan sıkılıyorsun zaten.” [Latif, Gençlik Merkezi Çalışanı, 25]

Özellikle tespite şayan bir başka husus ise, çalışanların çoğunlukla ifade ettikleri üzere; gençlerle beraber olmanın kendilerine artı değer kattığıdır. Çalışanlara yönelik olarak araştırma boyunca fark edilen husus; daha önce vakıf gönüllü insan olarak görev yapmış kişilerin, görevlerini ifa ederken takındıkları tavırların işlerine daha olumlu yansıdığıdır. Bu ise, gençlere psikolojik olarak tesir etmekte, dolaylı olarak aile ilişkilerine yansımaktadır.

4.2.4.4. Ailelerin Artan Güveni

Araştırma kapsamında gençlerin, katıldıkları ortamlarda kendilerini değerli hissedip hissetmedikleri sorgulanmıştır. Gençler, aileleri dışında kendilerinin önemsenmesini bir samimiyet göstergesi olarak ifade etmektedirler. Değerli görülmenin, bu topluluğun içerisinde yer almanın gururunu taşıdıklarını ve bu değer hâlihazırda içerisinde oldukları projenin ödül almasıyla daha da anlamlı hale geldiğini belirtmektedirler:

“Bize burada herhangi biri olarak değil de bir birey olduğumuzu belli ediyorlar. Yani herhangi birisi değil, sen bir bireysin seni önemsiyoruz falan.” [12. Sınıf Kızlar, Odak Grup]

“Ben kendimi gayet değerli hissediyorum. Nedeni Bilal ağabey bize çok değer veriyor. Biz de aynı şekilde ona öğrenciler olarak çok değer veriyoruz. Yani bir nevi ağabey

kardeş aile gibiyiz burada yani.” [10. Sınıf Erkekler, Odak Grup]

Mesela en azından bir birey olarak düşüncelerime önem verildiğini hissettim burada. Zaten GOP projesi vardı Genç Organizasyon Projesi diye. İlk başta oraya üye olarak alındım. Burada bütün sorumluluklar verildi. En azından sorumluluk bilincini hissettim. Görevler veriliyordu yani en küçük görevden broşür dağıtmadan tutun sabah namazına, Süleymaniye camisine götürülmesi gibi bunlarda bulundum. En azından küçük bir şey alındığı zaman hepimizin tek tek fikri soruluyor. Hani böyle ailemizde küçük olduğumuz için fikrimiz alınmaz ya, burada tam tersi oluyor bir birey olduğumuz ve düşüncelerimize önem veriyorlar bize” [11. Sınıf Kızlar, Odak Grup]

Gençlerin kendilerini değerli hissetmelerine zemin hazırlayan ortam, ailelerin “güven” unsuruna da ortak zemin oluşturmuştur. Bu bağlamda özellikle ev ve gençlik merkezi arasındaki bağlantı ön plana çıktığı için, aileler nazarında bir “güven” süreci inşasının varlığına tanık olunmuştur:

“Mesela ailemizin en azından biraz daha güveni artmış oldu. Mesela ben 7-8’den sonra pek bir yere gitmezdim de. Mesela Kadir Topbaş’ta program var, sohbet var. Babam arıyor mesela neredesin? Bilal ağabeyle sohbeteyim. Diyor “tamam”. Ben diyorum ESGEM’de kalacağım. Ya diyor, ne yapacaksın ESGEM’de, kim var diyor. Diyorum, Bilal ağabey var. Diyor “tamam”. [12. Sınıf Erkekler, Odak Grup]

“Babam buraya gelmeden önce nereye gidiyorsun çocuğum diyordu. Bu saate kadar dönmüyorsun! Ben de diyorum, belediyenin çıkartmış olduğu böyle bir proje var oraya gidiyorum diyorum. Ee, şey yapmaya, araştırmaya başladılar. Bir gün yoldan geçerken kapı açıldı içeri girdik. Ondan sonra gezdik böyle. Sen buradan çıkma yaptı bana. İstedğin saatte gelirsin eve dedi. Bir güven oluştu buranın sayesinde. [9. Sınıf Erkekler, Odak Grup]

“Anne baba ilişkisi bire bir değişti zaten. Kuruma gelip bunları büyüklerimize ilettiler de kendisi çok değişim var diye. Normalde asla gece kalmalarına asla izin vermezdi kapı komşumuz bile olsa güven ortamı oluştu. Gece kalmaları dahil sürekli kalıyoruz burada ve hiçbir şekilde sıkıntı çıkarmıyorlar. Burada olanları ailemizle paylaşıyoruz

kendileri de soruyorlar bugün hangi konuları işlediniz diye. Var çünkü, güven kavramı oluştu aramızda.

Normalde bir yerden 5 dakika geç kaldığımda neredeydin diye sorgulayan insanlar, ESGEM’deyim deyip kapattığım zaman bir daha aramıyorlar.” [11. Sınıf Kızlar, Odak Grup]

Yukarıdaki ifadelerde ailelerin kuruma olan güven unsuru üzerine söylemlere yer verilirken, bir öğrenci ise ailesinin kendisine olan güven unsuru üzerindeki etkilerini ifade etmiştir.

“Ya ben burada olgunlaştığımı açıkçası hissediyorum. Buradaki arkadaşlarla aynı sınıftayız okulda da aynı sınıftayız geçen seneye göre bende büyük bir değişiklik oldu. Ailem bana geçen sene buraya gelmeden önce çocuk gibi bakarken, şimdi gayet iki olgun insan bakıyor böyle konuşarak anlaşabiliyoruz işte. Önceki gibi Yunus onu yap bunu yap değil de, bana ailemin güveni arttığı için biraz daha şuurum yerine geldiği için biraz daha olgunlaştığım için ailemin bana güveni arttı. Aynı zamanda arkadaşlarım tarafından da popüler mi derler mesela bir şey lazım oluyor işte Yunus halleder gibisinden, bana güveniyorlar. Ondan sonra bir şey soracaklar mesela bana soruyorlar işte Yunus bu böyle mi, bu şöyle mi.” [12. Sınıf Erkekler, Odak Grup]

Hayat pratiğine yönelik entelektüel bilgi birikiminin çıktısı gençlerin deyimiyle “güven” unsuru ile taçlanmıştır. Gençler gençlik merkezinin kendilerine sağladığı en önemli faydalardan birinin, aileleri gözünde edindikleri kazanım olduğunu dile getirmişlerdir. Böylelikle daha önceki sosyal yaşantılarında bir anlamda görmedikleri ilgi ve değer bağlarının kucaklayıcı yanı ile hemhal olduklarını ifade etmişlerdir.

4.2.4.5. Aileyi Dönüştürücü Etki Bağlamında Aile ile Paylaşmanın Öğrenilmesi

Odak grup görüşmelerinden çıkan bazı ifadeler, gençlik merkezinin aileyi dönüştüren bir etki meydana getirdiğini, bunun da “paylaşmanın öğrenilmesi” olduğunu göstermektedir.

“Ben annemle mesela çok kavga ederdim. Hala da ederim. Ama eskiden mesela çok laf söylerdim altta kalmazdım asla. Annemle sürekli böyle karşılıklı kavga ederdik, atışırdık, ne bileyim buradaki sohbetlerle insan buradaki ortama girince kendisi ister istemez düzeliyor. Kendim de bunu fark ettim zaten. Artık ne derse susuyorum, o geçiyor zaten iki dakika

sonra unutuyor genel havadan etkilendim galiba.” [12. Sınıf Kızlar, Odak Grup]

Gençler bir anlamda, aile bireylerine ve büyüklerine olan bağlılıklarının perçinleştiğini vurgulamaktadırlar. İnsan ilişkileri, sosyal hayatın içerisinde ayrı veya bağımsız düşünülemez. Bu bağlamda, aile bireyleriyle başlayan bu süreç içinde yaşanan topluma da uzun vadede olumlu yansımaktır. Özellikle, bilgi aktarımının ebeveynlerle olan ikili ilişkiler üzerinde doğrudan onarıcı bir etki oluşturduğu gençler tarafından seslendirilmektedir.

“Bazen sokağa iniyorum çocukları izliyorum falan. Kadınlar falan geliyor yanıma. Bir konu başlatıyorlar, konuşuyorlar falan. Burada yapılan sohbetlerden bir bakıyorum o teyzeler de onu konuşuyor bunu konuşuyor bazı şeyleri mesela sadece ailem değil çevremle de paylaşıyorum. Benim çok hoşuma gidiyor. Hani burada çok faaliyet oluyor, çok şey görüyorum. Onları paylaşıyorum ailemle de. Mesela burada bir sohbet oluyor, çok etkileniyorum. Anneme anlatıyorum. Annem de bir süre sonra tabi artık falan yapıyor o da. Çok memnun bu konuda hani insanlarla konuşacak daha çok şeyim oluyor. Çünkü ben buradaki sohbetlere katılmasam onların konuştuğu şeyler benim için uzak şeyler olur. Katılabileceğim şeyler olmaz. Ama buranın katkısıyla insanlarla daha çok konuşuyorum, daha çok böyle katılma isteği geliyor.” [11. Sınıf Kızlar, Odak Grup]

Diğer bir kız öğrenci ise, ilave olarak aileyi dönüştürücü “paylaşma” duygusunun önemine vurgu yapmıştır:

“Ben normalde çok içine kapanık birisiyim. Aile ilişkilerim de öyle. Pek ailemle oturup konuşup sohbet ettiğimi bilmem. Buradan sonra burada yapılan sohbetleri faaliyetleri en azından akşam eve gittiğimde paylaşmayı öğrendim.” [12. Sınıf Kızlar, Odak Grup]

4.2.5. Araştırma Bulgularının Yorumlanması

Çalışmanın en önemli bulgularından bir tanesi, gençlik merkezinin lise son sınıflara yönelik sağladığı Lisans Yerleştirme Sınavı ve Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı takviye derslerinin katkılarıdır. Öğrencilerle konuşulduğunda, birçoğu maddi imkânsızlıklardan ötürü dershaneye gidecek durumlarının olmadığını bildirmiş, gençlik merkezine en önemli geliş sebebinin bu olduğunu belirtmiştir. Ancak gençler Gençlik

Merkezi'ndeki ortamı ve ilgiyi gördükten sonra geliş amaçlarının değiştiğini belirtmişlerdir. Eğitim metodunda “sevgi” mefhumunun okullarda ihmal edildiğini; “*hoca derse gelir selam vermez*” şeklindeki ifadelerle anlatmışlardır. Bu yönde oluşan boşluğun Gençlik Merkezi'nde doldurulduğunu söylemek mümkündür.

Öte yandan çalışmanın yapıldığı Esenler ilçesi, hızlı kentleşme neticesinde göç alan bir yerleşim bölgesi olmasının da payı ile son yıllarda sosyoloji literatüründe kendinden bahsettirir olmuştur. Bununla bağlantılı olarak nüfus potansiyelinin sosyolojik konumu; başta aile ve gençlik kesimi olmak üzere; yetkili kurum, kuruluş ve sivil toplum kuruluşlarını önlem almaya sevk etmiştir. Özellikle alt gelir grubundaki yerleşimcilerinin yoğunlukta olduğu bölgede; olumsuz çalışma koşulları, yaşanan maddi yoksunluklar ve zorluklar; aile içindeki genç bireylerin eğitim hayatlarını derinden etkilemektedir. Dolayısıyla aile içinde etkin iletişim eksikliği ve gençlerin sosyal hayat pratiklerinden yoksun bir şekilde hayata atılması; gençlerin yaşadığı en temel sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu bağlamda ele alınırsa, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin günümüzdeki görünümü olan “sosyal medya” ya da eskiden atari salonlarında bulunan ancak günümüzde “her cebe giren oyunlar” gibi vakit alıcı birtakım unsurlar, gençlerin zihin dünyalarını alt üst etmektedir. Bu tür vakit alıcı unsurlara kendisini fazlaca kaptıran genç bireyler için, yaşam bağlarını güçlendirmek gittikçe zorlaşan bir olgu haline gelmektedir. Bu da, aileden kopuşu önlemeye yönelik politika üreten ilgili kişileri bu yönde önlemler almaya sevk etmektedir. Yapılan gözlemler ve görüşmeler neticesinde, gençlerin birçoğunda kendilerini ifade yetilerinin zayıf olduğu, bunun birçok boyutu olduğu, en önemlisinin de aile içinde gördüğü muamele olduğu sıklıkla vurgulana gelmiştir. Gençler, kendilerine emir telakki edecek bir tarzdan hoşlanmamaktadır. Bu mecrada oluşan açıklık duygusu; gençlik merkezinde karşılaşılan ortam ve ilgiler vasıtasıyla giderilmeye çalışılmaktadır. Bu durum gençler tarafından; “çok sıcak, samimiler, bir aile gibi” sözleriyle ifade edilmektedir.

İnsanoğlu hayatın her alanında zaruri ihtiyaçları ve hayatı kolaylaştırıcı ihtiyaçları için tüm çabaları sarf etmekte ve yatırım yapmaktadır. Ancak unutulmamalıdır ki geleceği taşıyacak gençlerle kurulmayan köprünün, söz konusu yatırımları herhangi bir surette değerli kılmayacağı aşikârdır. Buradan hareketle en önemli yatırımın insana yatırım olduğunu vurgulamak gerekir. Genç bireylerin hayatla bütünleşebilmeleri için, sosyal hayat ve aile kültürü pratiklerine ihtiyaç duyulmaktadır.

ESGEM'de yürütülen kurslara katılan gençlerin iletişim becerisi ve sosyal becerilerinin geliştirilmesine yönelik ihtiyaçları, 2015 yılında alanında

uzman kişilerle gerçekleştirdiği çalıştayla tespit etmiştir. Böylelikle, ortaya çıkan sonuçlar ESGEM'in belirlemiş olduğu yol haritasına yön vermiştir. Hali hazırda yürütülen faaliyetler kapsamında, ortaya çıkan sonuçların uygulanma eğilimi gözlenmiştir. Ancak faaliyet sonuçlarının geri bildirimi ve takibi konusunda sıkıntılar yaşandığı da tespit edilmiştir. Faaliyetin gençlerin ihtiyaçlarını, beklentilerini karşılayıp karşılamadığına dair geri bildirim formunun eksikliği ifade edilmektedir. Bir diğer nokta, mihmandar gençlik projesinin gelişimini devam ettirdiğidir. Ayrıca nitelikli personel takviyesine olan ihtiyaç da devam etmektedir. Buna ek olarak gencin birtakım kültürel dinamiklerle donanımı yanında gencin kabiliyetini keşfedecek doğru alana yönlendirecek tecrübeli bireylere ihtiyaç söz konusudur.

Bir diğer araştırma bulgusu, çalışanların yaptıkları işi; iş ilişkisi olarak mı algıladıkları ya da şahsi olarak kendilerini sorumlu mu hissettiklerinin ortaya çıkarılmış olmasıdır. Bu yönde elde edilen kanaat; çalışan her bir bireyin herhangi bir mesai kaygısı taşımadan işini yaptığı yönündedir. Bu durum kişilere yöneltilen; bu yaptığınız işlerden özel hayatınızda ve arkadaş çevrenizde konuşuyor musunuz şeklindeki sorudan alınan; *“dertleniyoruz, eşimizle dostumuzla istişare edip daha neler yapabiliriz”* yönündeki yanıtlardan da anlaşılmaktadır. Mesai kavramının olmayışı bir anlamda, gönüllülük esasını devreye sokan en önemli etkidir. Ancak çalışanlar bazen özel hayatlarında zaman belirsizliğinden kaynaklı güçlükler yaşadığını da dile getirmişlerdir.

Bir başka boyut ise, gençlik merkezi yatırımlarının belediye ve yönetici vizyonu ile çatışma durumunun olup olmadığının ortaya çıkarılması olmuştur. Bu anlamda çalışanlara yöneltilen; gençlik merkezinde gençlere yatırım vizyonu nitel mi nicel şeklindeki soruya farklı cevaplar alınmıştır. Bu soru yöneltilirken özellikle, bir belediye kurumu olması hasebiyle niceliği ve niteliği ne kadar ön planda tuttuklarının sorgulaması amacı güdülmüştür. Gençlik merkezi, sistemsel bütünlüğünü henüz tamamlamamıştır. Dolayısıyla geleceğe yönelik planlara yön verebilmek için bu eksikliğin giderilmesi amaçlanmaktadır. Yapılan görüşmeler neticesinde “insana hizmet” temelinde hareket edildiği için, nitelik vurgusu yapılmaktadır. Ancak aynı zamanda çok sayıda bireye ulaşmak da stratejik hedefler arasında yer almaktadır.

5. Sonuç ve Öneriler

1970’lerde meydana gelen iktisadi dar boğaz, yerel yönetimlerin ekonomik istikrar, gelir dağılımı ve kamusal hizmetleri gibi temel fonksiyonlarında köklü değişimlere sebebiyet vermiştir. Özellikle Keynesyen anlayışın

sorgulanması ve refah devleti anlayışının terk edilmesi neticesinde, yerel yönetimlerin etkinlik sahasında görece bir daralma meydana gelmiştir.

Küreselleşme, yerel yönetim aygıtlarında yerel nitelikli hizmetleri ön plana çıkararak süreci hızlandırmıştır. Bu bağlamda, günümüzde kamu hizmeti anlayışında önemli bir yerel yönetim hizmet birimi olan belediyelerin temel altyapı ve üst yapı hizmetlerinin ötesinde, yerel halkın müşterek ihtiyaçlarını içinde buldukları ortamdan başlayarak, yaşam koşullarını geliştirmek ve kalitelerini yükseltmek gibi bir işlev yüklenmesi beklenmiştir. Bilhassa söz konusu beklentiler; sosyal, kültürel, ekonomik ve eğitim donatıları alanlarında yerel halka hizmet sunmak şeklinde ifade edilmiştir.

Bu sosyal alanları da kapsayacak şekilde hizmet götürülen muhatap kitleler, belediye aygıtının farklı politika ve uygulamalarını da beraberinde getirmiştir. Özellikle başta aile olmak üzere, gençlik kesimine yönelik atılan adımlar bu sahadaki gerekliliği de gözler önünde sermektedir.

Klasik belediyeçilik anlayışının ötesine geçme, maddi ve somut birtakım yükümlülüklerin ötesine geçme amacı taşıyan sosyal belediyeçilik uygulamalarından biri ve belki de en dinamiği gençlik merkezleridir. Gençlik merkezlerinin faaliyetlerinin incelenmesi, sosyal belediyeçiliğin uygulama çıktılarına dair gözlem yapabilmek bakımından oldukça önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, sosyal politikadaki dönüşüm, yerel yönetimlerin artan önemi ve bu bağlamda sosyal belediyeçilik konuları çerçevesinde gençlere yönelik sunulan faaliyetler ve faaliyet pratiklerinin değerlendirilmesi amacıyla da ESGEM faaliyetleri değerlendirilmiştir.

Gençlik merkezleri, çok uzun bir geçmişe sahip olmamakla beraber merkezi aktörün yerel düzeyde uygulayıcı vasfını üstlenerek, gençlerin sosyal gelişimini ve kişisel becerilerini üst düzeye çıkarmak için ihdas edilmiş kurumlardır. Çalışmada bu kurumlardan, İstanbul ESGEM'in gençlik gelişimine katkıda bulunan faaliyetleri yerinde incelenmiş ve bu incelemenin diğer gençlik merkezlerine uygulamaya dönüştürecek plan ve programların hazırlanması için rehberlik etmesi amaçlanmıştır.

Bu bağlamda Araştırma bulguları ve sonuçları, beş ana tema ekseninde aktarılmıştır. Bununla birlikte beş ana temanın direkt konusu olmayan bulgular da mevcuttur. Araştırmada çerçevesinde elde edilen sonuçların özetlenmesi gerekirse; öncelikle hem katılımlı gözlemlerde hem de odak grup görüşmelerinde, gençlerin gençlik merkezine geliş amaçlarının ilk etapta bireysel ihtiyaçlarını karşılamak (YGS vb. sınav hazırlıkları, yemek ikramı vb.) olduğu görülmüştür. Esenler bölgesindeki nüfusa dair birtakım

sosyolojik gerçekler dikkate alındığında; burada ikamet eden gençlerin, “*gel, faydalan ve git*” mantığı ile hareket ettikleri ve deyim yerindeyse “*vefa*” kavramının olmadığı yönünde kanaatler söz konusudur.

Gençlerin sadece faydacı felsefe olarak yerleşen tutumlarını ve mevcut zihniyeti dönüştürmek adına, gençlik merkezinde görüşülen kişilerin de görüşlerinden yola çıkarak, gençlerin kendilerine bir büyük eliyle değer aktarımı ve değer atfetme sürecinin işletilmesinin gerekli görüldüğünü ifade etmek mümkündür. Bunun için ise, kendilerini özdeşleştirebilecekleri rol modelin gerekli olduğu kanaatine varılmıştır.

Gençlik merkezinin yöneticileriyle yapılan görüşmeler neticesinde; *vakıf çalışmalarına gönüllülük esasına göre iştirak eden, pedagojik formasyona sahip ve iletişimi güçlü eğitmen* ihtiyacının eksikliğine vurgu yapılmıştır. Bu noktada, gençlerin dertlerini ciddiye alıp, dinleyen ve çözüm noktasında yol gösteren insanların varlığı kaçınılmaz gözükmektedir.

Esenler Belediyesi'nin gençlere yönelik hizmetleri değerlendirildiğinde, bu hizmetlerin etkin ve öncü olduğu; ancak şu aşamada tam anlamıyla kuşatıcı olmadığı görülmektedir. Bu hususta faaliyetlerin başlangıcının oldukça yeni olmasının da payı büyüktür. Gençlik merkezi faaliyetlerinin zamanla gelişerek çeşitlenmesi; erişilebilen gençlik kesiminin heterojenleşmesine ve böylelikle daha geniş ve farklı sosyokültürel özelliklere sahip gençlerin gençlik merkezlerinden faydalanmasına imkân verebilecektir.

Elde edilen sonuçlar çerçevesinde gençlik merkezi faaliyetlerine yönelik birtakım önerilerde bulunmak gerekirse, öncelikle günümüzdeki hâkim tüketim kültürü yerine üretimi ve üretmenin hazzını gençlere yaşatabilmek adına; küçük çapta bağ, bahçe ve tarım işlerinin gündeme alınması gençlere fayda sağlayabilecektir. Ayrıca aktif işgücü politikaları bağlamında, oluşturulacak işbirlikleriyle gençlerin toplum yararına olan işlerde aktif bir yer edinmesi sağlanabilir.

Gençlik merkezinin gençlere yatırım konusunda nicel ya da nitel bir öncelik belirleme noktasında; nicel hedefin kodlarını temsil eden “daha” ve “nasıl” sorularından ziyade; niteliği temsil eden “ne” ve “niçin” sorularını sormak, kurum açısından daha yararlı bir strateji olabilecektir.

Gençlik merkezindeki etkinliklere katılan gençlerin hâlihazırdaki görünümü, en azından bir ailesi ve gidip geldiği bir okulu olan gençlerden ibarettir. Ancak sokakta yaşamak zorunda kalan daha çok gence ulaşabime adına, özel komisyonların kurulması merkezin kuşatıcılığını arttıracaktır. Ayrıca *engelli gençlerin* ve *çalışan gençlik kesiminin* de kuşatıcılık kapsamında ele alınması anlamlı olacaktır. Nitekim kuşatıcı ve kucaklayıcı

bir stratejinin güçlendirilmesi, tüm gençlik kesimleri için projeler geliştirilmesi öncü kuşaklar yetiştirmenin kilometre taşı olacaktır.

Kaynaklar

- Atasoy, V. (1992). *Türkiye'de Mahallî İdarelerin Yapısı ve Yeniden Düzenlenmesi*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.
- Aysan, M. F. (2013). “Sosyal Politikada Yeni Eğilimler ve Yerel Yönetimler”. *Kentleşme ve Sosyal Politikalar*. Eds. M. Şentürk ve Ö. M. Yaman. İstanbul: Şehir ve Düşünce Merkezi Yayınları. 17-45.
- Çelik, A. (2014). “Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği”. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 16(1): 1-20.
- Çelik, E. G. (2013). *Yerel Yönetimlerin Sosyal Politikalara Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ersöz, H. Y. (2000). “Yerel Yönetimlerde Fonksiyonel Değişim”. *Sayıştay Dergisi, Yerel Yönetimler Özel Sayısı,(Temmuz-Eylül)* 38: 128-167.
- Ersöz, H. Y. (2011). *Sosyal Politikada Yerelleşme*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası.
- Esenler Belediyesi Mihmandar Projesi Tanıtım Kitapçığı, 2016.
- Esping-Andersen, G. (1990). *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Genç, Y. (2015). “Blok Uygulama II”. *Yerel Yönetimlerde Sosyal Hizmet Uygulamaları*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını. 1-37.
- GSB Gençlik Merkezleri (2016). (<http://genclikmerkezi.gsb.gov.tr/Site/Anasayfa.aspx>, 3 Kasım 2016’da erişildi.)
- Kaya, E. (2003). *Yerel Yönetimler Reformu ve Belediyelerde Yeniden Yapılanma*. İstanbul: İlke Yayıncılık.
- Kesgin, B. (2008). *Yoksulluğa Yerel Müdahale “Sosyal Belediyecilik” Karşılaştırmasında Eminönü ve Beşiktaş Belediyeleri Örnekleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kesgin, B. (2012). “Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden ve Yerel Müdahale: Sosyal Belediyecilik”. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* 26: 169-180.
- Kesgin, B. (2012). *Kamu Sorumluluğunda Sosyal Hizmet*. İstanbul: Açılım Kitap.
- MEB Aile Tüketici Hizmetleri (2011). *Gençlere Sosyal Hizmet Veren Kurum ve Kuruluşlar*. Ankara.
- Gençlik Merkezleri Yönetmeliği (13.07.2003). *Resmi Gazete*, 25167.
- Öztürk, H. ve Gül, H. (2012). “Sosyal Belediyecilik Sosyal Devlete ve Sosyal Haklara Bir Alternatif mi?”. *IV. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu*.
- Pektaş, E. K. (2010). “Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar”. *Akademik İncelemeler Dergisi* 5(1): 4-22.
- Şentürk, M. (2015). “Dışarıda ve Dışında Olmak: Yoksul Gençlerin Mekanla İlişkileri” *Sosyoloji Dergisi*, 2: 169-203.
- Taşçı, F. (2012). *Sosyal Politika Ahlakı*. Ankara: Nobel.
- Temur, İ. (2014). “Avrupa Birliği-Türkiye’nin Demografik Yapısı ve Gençlik Politikaları”, *Gençlik Araştırmaları Dergisi* 2(3): 80-101.
- Vargas-Hernandez, J. G., Noruzi, M. R. ve Irani, F. N. H. A. (2011). “What is Policy, Social Policy and Social Policy Changing”. *International Journal of Business and Social Science* 2(10): 287-291.
- Yaman, Ö. M. ve Tuna, A. S. (2015). *Gençlik Çalıştayı: Aile, Eğitim ve Gençlik*. İstanbul: Esenler Belediyesi Çalıştay Kitapçığı.
- Yentürk, N., Kurtaran, Y. ve Nemutlu, G. (2008). *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.